

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškova ulica št. 8 (iskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

ABONEMENI: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Beeno K 21.60, polletna K 10.80, četrletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 20.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 2. dopoldne in od 8. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petlitrica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so postnine proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Štev. 799.

V Ljubljani, v četrtek dne 5. februarja 1914.

Leto IV.

Šušmarska metoda.

Poliki in Rusini so zopet navskriž. Ko je bil — še v času češke agrarno-radikalne obstrukcije v proračunskem odseku — sklenjen generalni dogovor v Lvovu, je oficijozno časopisje zatrobilo na trobente in pozavne; pohlepe državljan, ki pušča svoje misli rajši doma, kakor da bi z njimi trpinčil glavo, je moral verjeti, da je bilo tisto, kar so imenovali poljsko-rusinsko spravo, ne le velepomemben zgodovinski dogodek, ampak tudi čudežen uspeh previdne, modre, matematično odmerjene politike grofa Stürgkha. Pohlejni državljani sicer ni vedel, s kakšnim globokomnim in napornim delom si je grof Stürgkh, sedeč na Dunaju, pridobil zasluge za spravo, ki je bila sklenjena v Lvovu; ali kdor hoče biti izveličan, mora verjeti, tudi če ne ve, v čem da je pravzaprav izveličanje.

Sprava razdvojenih narodov je vedno lepa reč. Ali kdor hoče verjeti v take sprave, kakršne se sklepajo v Avstriji, mora imeti od rojstva veliko porcijo lahkovernosti in lahkounaosti. Slavnostna godba, ki je tiste dni igrala po Avstriji, ni prav nič razvnela naših duš, ki so ostale napram vsej glorijski skeptične kakor Tomaž, dokler ni položil prsta v rano. In glej! Preden je bilo mogoče potipati s prstom, vene vence slave in zopet bo treba krpiti in mašiti razpoke. Zaradi malenkosti, zaradi enega deželnohorskoga mandata, ki ga zahtevajo Rusini v Lvovu, je vsa slavna sprava zopet v nevarnosti.

Kaj je en mandat? Rusini ne dosežejo večine, če ga dobe. Poljaki ne pridejo v manjšino, če ga dovolijo. Za Rusine je to pravzaprav le simbol, priznanje, da so v Lvovu doma. In zaradi tega dekorativnega vprašanja grozi polom. Kaj bo, če pridejo drugi, važnejši, praktično pomembnejši problemi na vrsto? Rusin dr. Okunjevskij je v prvem navdušenju zatrdil, da bo v Galiciji lahko 20 let mir na podlagi Lvovske sprave. Teh dvajset let se je skrčilo na par kratkih dni. In vendar gre le za en mandat.

Volilna reforma, ki jo zdaj kujajo za gališki deželni zbor, jemlje poljskim in rusinskim delavcem veliko več kakor en mandat. Razdelitev mandatov po narodnosti ni edini pro-

blem te reforme; delavstvo zahteva svoj politični sedež v deželi. Ali kakor povsod hočejo privilegiranci tudi v Galiciji ljudstvo žejno prepeljati čez vodo. Namesto splošne in enake volilne pravice krpajo novo kurijo, v kateri ponujajo ogromni množini prebivalstva par brezpomembnih mandatov, bogati in plemeniti manjšini pa pridržujejo odločilno moč. Zaradi enega borgega mandata se lahko skregajo oni, ki so si pred enim tednom segali v roke in si slovesno nazdravljali. In masa, ki je opeharjena takorekoč za vso pravico, naj bi si dala zavestati jezik pa smatrala »spravo« dvajset let za neizpremenljivo?

V Lvovu so iskali narodni sporazum; iskali so ga brez narodov. Nekoliko aristokratov, škofov in advokatov je sklepalo v imenu dveh narodov. Pooblastilo so si dali sami, kajti ljudstvo mora biti srečno, če govore taki visoki gospodje v njegovem imenu. Ali to ljudstvo, kateremu odrekajo pravice, kakor da se to razume samo ob sebi, ni čreda ovac. In če zadostuje tam en mandat za nov prepis, se tudi opeharjeno ljudstvo ne bo dalo zazabiti v tisti blaženi mir, ki bi ga gospodje radi imeli.

Kratkovidnost je v Avstriji zelo razširjena bolezen; sicer bi morala gališka epizoda učinkovati kakor mogočno svarilo. Lvovski spor kaže, da so vse te »narodne sprave«, ki se sklepajo le zato, da bi mogla vlada riniti svoj voziček za silo dalje, brez cene. Narodni spor ni ne specifično rusinska, ne poljska, ni češka ali nemška, temveč avstrijska bolezen. In državni modrijani, ki gase zdaj na Štajerskem, zdaj v Istri, pa zopet malo na Češkem pa v Galiciji, so podobni tistim šušmarjem med zdravniki stare šole, ki zdravijo simptome, pa puščajo, da ugonablja in razjeda bolezen telo, dokler ga ne umori.

Lvovski konflikt bo najbrže rešen. Mazači bodo uganjali svojo navadno umetnost z mazili, obliži in obkladki, strup pa se bo širil dalje in narodi bodo plačevali to šušmarsko zdravljenje, dokler se ne rešijo teh zdravnikov in se sami pobrigajo za svoje življenje. Učeni državniški pa naj pazijo, da ne pogine medtem tista večina, ki jo baje neprenehoma lojalno varujejo in patriotično povzdigujejo.

Železničarska pragmatika.

Zagreb, 3. februarja.

Hrvaški poslanci so odpotovali v Budimpešto, da se udeležijo zasedanja ogrsko-hrvaškega državnega zbora, ki so ga leta 1907. zapustili. Večino v hrvaški delegaciji, ki šteje 40 poslancev, ima seveda hrvaško-srbska koalicija. Spor v državnem zboru je nastal, kakor je znano, glavno zaradi železničarske pragmatike, s katero je tedanja vlada med drugim določila, da je madjarščina uradni jezik tudi na železnicah na Hrvaškem in zahtevala od vsakega železničarja znanje tega jezika.

Koalicija govori in piše, da je dosegla v tej stvari velik uspeh. Ker je bila železničarska pragmatika vsa leta glavni vzrok hrvaško-ogrškega spora, mora koalicija govoriti o uspehu, če hoče razlagati, da je spor končan. Kajti če tudi tukaj ni dosegla uspeha, tedaj ne more nihče razumeti, zakaj se je sprijaznila s Skerlecem in Tiszom, ko ni še toliko dosegla, da bi dobili vlado njeni ljudje v roko, dasi še vede v vsakem oziru natančno kot vladna stranka.

Toda pragmatika je bilo glavno vprašanje. Poglejmo torej, kakšen je njen uspeh.

Po hrvaško-ogrski pogodbi je hrvaščina izključni uradni jezik na vsem področju Hrvaške in Slavonije. Če je omenjena pogodba res osnovni zakon, tedaj morajo veljati njene določbe tudi za železnice na Hrvaškem in v pragmatiki ne bi smelo biti glede na jezik nič drugega predpisano kakor to: »Uradni jezik na železnicah na Hrvaškem in v Slavoniji je hrvaški.«

Če govori koalicija o velikem uspehu, bi človek moral misliti, da je res to določeno v novem zakonu. Toda tega ni nikjer v zakonu! Obrazloženo zakona pa pravi, da ne obsega načrt nobene določbe o jeziku, ampak da uredi to trgovinski minister z naredbo primerno onemu stanju, ki je bilo pred letom 1907. Ali madžarska vlada ne pušča nobenega dvoma o tem, kar hoče, kajti razlogi zakona tudi povedo, kakšna bodi naredba.

»Kot splošno načelo bo izrečeno, da mora biti sprejeta v železničarsko službo le taka oseba, ki zna madžarsko. Toda z obziri na posebne razmere na Hrvaškem naj se izreče, da se namestijo tisti, ki imajo na Hrvaškem in v Slavoniji občinsko pravico, tudi tedaj, če znajo le hrvaško. Od vseh uslužbencev, ki imajo delati in ukazovati v prometu, pri brzovaju in telefonu, pri izdelavanju in manipulaciji z uradnimi spisi, računi itd., pa se mora zahvaliti znanje madžarskega jezika v pisavi in govoru. Na drugi strani pa morajo znati hrvaško tisti, ki prihajajo v dotiko z občinstvom in z delavci.«

Božansko dobre oči bi moral imeti, kdor bi tukaj hotel videti uspeh. Iz havedene skice

spozna vsakdo brez posebnega napora to: Notranji uradni jezik na železnicah bo slejkoprej madžarski. Iz posebne milesti bo v zunanji službi z občinstvom dovoljeno govoriti hrvaško. Če hoče biti Hrvat nameščen, mora znati madžarsko in mora povrh imeti posebno srečo. Zakaj koliko je na železnici takih služb, v katerih ni oprava ne s prometom, ne z brzovajom, ne s telefonom, ne s spisi, ne z računi? Očividno ostanejo vse količkaj boljše službe zaprte Hrvatom in pridržane Madžarom. Kakor doslej je v železniških uradih gospodovala madžarsčina, kakor doslej bo človeku, če pride v železniški urad, kakor da je v osvojeni deželi, kakor doslej se bo s pomočjo železnice na umeten način množilo madžarsko prebivalstvo in se bo umetno ustvarjala »potreba« za madžarske šole. Kakor doslej bodo železnice sredstvo za madžarizacijo Hrvaške.

V tem oziru je naravnost ironija govoriti o kakšnem uspehu.

Ali naravno je, da obsega železničarska pragmatika tudi druge reči razum jezikovnih. In pravzaprav bi bilo naravno, če bi se stranke političarji, poslanci nekoliko brigali tudi za tiste druge reči. Toda koalicija molči kakor grob. Če bi izpregovorila, bi morala povedati, da je ta pragmatika za uslužbence pravi suženjski red. Razvidno je to iz različnih določb, najbolj pa iz § 29., ki govori o društvih in organizacijah.

Izjemno stanje za železničarje je že s tem označeno, da ima pravico dovoljevati ali prepovedovati društva trgovinski minister, oziroma na Hrvaškem in v Slavoniji ban sporazumno s trgovinskim ministrom. Društva so na Hrvaškem avtonomna zadeva; ali za železničarska društva je ban postavljen pod kuratelo ogrskega trgovinskega ministra. Uslužbenci ne morejo biti člani takih društev, ki imajo »protidomovinsko ali protinarodno stremljenje« ali katerih delovanje je po mnenju trgovinskega ministra v nasprotju z interesi železniške službe.

Kaj je vse lahko protidomovinsko ali protinarodno! Kaj trgovinski minister lahko vse označi za nasprotno interesom železniške službe! Trgovinski minister lahko prepove vsako društvo, katero hoče prepovedati. Prave organizacije, s katero bi mogli železničarji varovati svoje pravice in storiti kaj za zboljšanje svojega položaja, jim gotovo nikdar ne dovoli.

Železničarji so po tej pragmatiki brezpravni. O teh določbah ne črhe koalicija nobene besede. Prepričani smo, da se tudi v državnem zboru ne bo uprla temu kričečemu zatiranju. Zadovoljna je, da more kaj govoriti o uspehu in da ima mir. Saj je prijateljica grofa Tiszela!

Albanska opereta.

Resnično in gotovo: Princ Wied pojde v Albanijo. In Esad paša pripelje deputacijo, ki mu ponudi albanski tron. Človek se mora malo popraskati, da se prepriča, če ne spi. Kajti v sanjah je vse mogoče, tudi to, da je bil Esad paša včeraj rebel in pretendent, jutri pa posadi nemškemu princu na glavo krono, katero je bil sam sebi naimel. Avguri, ki hočejo na vsak način osrečiti princa Wieda z albansko kneževino, se pošteno trudijo, da bi mu osladili misli, s katero je bilo združenih že polno bridkosti. Zlasti kar hočejo Berchtoldu vdana peresa, je za gospoda princa tako vabljivo, da bi moral biti pravzaprav že davno na svojem prestolu. Ali resnica ima druga pota kakor oficijozna peresa in Albanija le še ni tisti paradiz, ki bi se morl Wiedu zdeti lepši od Adamovega.

Esad paša pojde z deputacijo no novega kneza. Ali Esad paša je moral prostovoljno demisionirati ne le pod pritiskom mednarodne kontrolne komisije, ampak pod grožnjo, da pripelje cela mednarodna eskadra pred Drač. Skoraj ves dan so se morali mednarodni komisarji pogajati žnjim, preden jim je milostno ponudil svojo demisijo. In zdaj pojde v Potsdam kakor Izmail Kemal. Medtem pa čaka v Valoni na smrt obsojeni major Bekir aga s svojimi tovariši, kaj da bo z njimi. Kontrolna komisija je pordila smrtno obsodbo, ali ker pričakujejo kneza, mu hoče dati priliko, da izreče on zadnjo besedo. To se pravi: Princ Wied naj pride v Albanijo kot blaga duša, prinašajoča milost onim, ki so se bili zarotili zoper njega.

Bekir aga je hotel spraviti izeta na albanski prestol. To so mu baje dokazali pred vojnim sodiščem. Četudi so take obravnave tudi v drugih deželah, od katerih se Albanija šele uči, večinoma tajne, je vendar čudno, da so poročali cele knjige o zaroti in turški ekspediciji, o procesu pa skoraj nič. Z vso molčečnostjo pa vendar niso mogli zatajiti, da je bil Bekir aga v sporazumu z Izmailom Kemalom in prav tako z Esadom. Le nekoliko je bilo razlike v stvari: Ko se je turški puč ponesrečil, je Izmail Kemal kmalu demisioniral, Esad pa je začel na svojo pest vojno v južni Albaniji, ne da bi ga kontrolna komisija kaj prosila. Povedal ni sicer nikomur, kaj da hoče. Albanski »prvaki« sploh niso preveč blebetavi, zlasti kadar vedo, da je molčečnost koristnejša njihovim namenom. Ali po znanih dejstvih se lahko sklepa. Za izeta se Esad ni bojeval, kajti bivši turški vojni mini-

ster se je odpovedal albanskemu prestolu, ko so holandski žandarski oficirji prepričali njegovim vojakom izkrcanje v Valoni. V službi princa Wieda in za njega niso Esadove čete oblegale Elbasan, sicer ne bi bila kontrolna komisija tako silila, da naj demisionira. Takoj po končani vojni s Črno Goro so se pa o Esadu raznašali glasovi, ki so spravili, da se bivši poveljnik Skadra ne bi preveč upiral, če bi ga hoteli razglasiti za albanskega kneza.

Ce ima princ Wied kaj humorja, ga bo moralo zelo veseliti, da ga prihaja ravno Izmail Kemal pozdravljati in mu ravno Esad ponujat krono. Ako bi bil posebno dobre volje, bi lahko kar vprašal pašo, če ne bi rajši sam obdržal te lepe krone. Toda tega princ Wied ne stori, kajti lahko bi se zgodilo, da bi Esad — pritrdil.

In princ Wied ne more ostati v Potsdamu. On mora v Albanijo. Ne je zato, ker je že poslal svoje kovčge v Drač, ampak zato, ker je izvršil že važno vladarsko dejanje. V svoji novi domovini dobi namreč telesno stražo in odobrila je za to garo uniformo po kroju arnavtske narodne noše. Vidi se, da živi na Pruskem in da se je učil od Viljema, kako se vlada.

Pa tudi Berchtoldu ne sme princ Wied pustiti na cedilu. Avstrija ustanovi v Albaniji poslaništvo. Za grofa naših zunanosti je Albanija že gotova država. Baron Berger kot prvi poslovodja poslaništva je že v Draču in pripravlja vse, da bo Avstrija čim sijajneje zastopana. Tega pa grof Berchtold ni storil ne za Izeta ne za Esada, ampak edino le za princa Wieda, Viljema I. albanskega. Torej je Wiedu dolžnost, da postane Viljem I. albanski.

Kljub temu bodo čustva gospoda princa precej mešana. V Potsdamu sprejme Esada gotovo prijazno; v Potsdamu se mu ne more nič zgoditi. Ali potem se bo treba odpeljati v Drač, in princa Wiedu bi bilo ob vsej prijaznosti in ljubeznivosti ter ob vsej vdanosti njegovih bodočih državljanov gotovo ljubše, če se ne bi vrnil noben Kemal in noben Esad tja, kjer bo vladal on. Saj sta oba lojalna: Izmail Kemal zatrjuje to vsak dan v kakšnem drugem časopisu. Le barvo menja ta lojalnost vsak dan, če ne vsako uro. Telesna straža pa bo sicer gotovo prav pisano kostimirana; toda tako stražo si zna tudi Esad paša organizirati. In če je enkrat straža proti straži, se nič ne ve, kaj se zgodi.

Dnevne beležke.

— Ljubljanski občinski svet ima prihodno redno sejo v torek, 10. februarja.

— Srbska socialno demokratska stranka ima svoj letošnji zbor v Belgradu. Otvori se 12. t. m.

— Belgijska delavska stranka ima svoj letošnji zbor dne 12., 13. in 14. aprila. Predlagan je sledeči dnevni red: 1. Poročila generalnega sveta, parlamentarne skupine, socialističnega časopisa, vzgojevalne centrale, federacije zadrž. federacije občinskih svetovalec, federacije socialistične mlade garde in strokovne komisije; 2. Poročila na kongresu 1. 1912. izvoljenih komisij o reviziji strankinega statuta, o organizaciji mladine in o ženski organizaciji; 3. Uspeh splošne peticije za volilno pravico; 4. Mednarodni kongres na Dunaju.

— Nove določbe pri zakonu glede osebno-dohodninskega davka. Za delavce, ki bodo morali plačevati tudi od povišanega eksistenčnega minjima osebno dohodninski davek, so izredne važnosti določbe točke 4., § 160. Ta paragraf določa, katere zneske sme davkoplačevalec odšteti od letnih dohodkov. Doslej je imel namreč le podjetnik pravico, odšteti vse one izdatke, ki so potrebni za doseg letnega dohodka. Točka 4., § 160 pa določa, kaj se sme odšteti od letnih dohodkov in sicer: 1. Prispevke za bolniške blagajne, prispevke za zavarovanje zoper nezgode, starost in invalidnost, prispevke za zavarovanje vdov in sirot in pokojnino ali prispevke podobnim zavarovalnim zavodom, če plačuje davčni obvezanec te prispevke za lastno osebo ali za svojo družino ali za svoje uradnike, nastavljenice, delavce in služabnike. 2. Prejemniki mezd ali plač, ki ne presegajo 3000 K, smejo odšteti: a) prispevke, ki so potrebni za nabavo lastnega orodja in delavne obleke; b) izredne izdatke, ki so združeni pri delu v posebno nevarnih, neprekidnih nočnih obratih; c) vozino v delavnico in od delavnice domu in d) one prispevke, katere plačuje obvezanec redno, da si zavaruje podporo ob boleznih, ob porodu, brezposelnosti ali drugačni sili. strokovnim društvom ali pomožnim blagajnam. — Določbe pod 2 a) so zlasti važne za one stroke, kjer morajo (kakor n. pr. rudarji) delavci sami nabavljati orodje, ali za uslužbence različnih strok, ki so obvezani, da nosijo posebno obleko v delavnicih. — Za delavce z nočnim delom velja določba 2 b, ker si morajo dostikrat kupovati hrano izven doma, tudi vozino (2 c) k delu in od tih mora plačevati mnogo delavcev. Stvar strokovnih organizacij je, da določijo višino svote, ki je dovoljena po teh določbah, da se odšteje od letnih dohodkov in da uveljavi

te odbitke pri davčni oblasti. — Izredne važnosti in velikega socialno političnega pomena je pa določba pod 2 d, ker priznava zakon prispevke strokovnim organizacijam za potrebne izdatke za zavarovanje življenja. Vse delavce pa opozarjamo na to, da pravi zakon, da se smejo le prispevki, ki se redno plačujejo, odtegniti. To naj bo izpodbuda vsem članom strokovnih organizacij, da ne zaostajajo s plačevanjem prispevkov.

— Morala krščanskih socialcev. Krščansko socialni poslanci so na seji državnega zbora 18. decembra imunizirali z interpelacijo knjigo, ki jo je bil državni pravdnik v Inomosti zaplenil od prve do zadnje črke, ker je dognal v njej naslednja kaznjiva dejanja: Vsa vsebina je ščuvanje proti javnim oblastim in razžalitev oblasti, pet mest vsebuje razžaljenje veličanstva, kali javni mir in hujska. Také stvari imunizirajo krščanski socialci, največji patriotje pod božjim solncem in za take stvari se trudijo, da pridejo med ljudstvo. Krščanski socialci, ki vedo toliko lepih pesmic o javnem miru in redu, imunizirajo knjigo, ki je skoz in skoz kaznjive vsebine. Knjiga, ki so jo ti krščanski hinarci imunizirali, je obrambni spis onega monsinjora Kayserja, ki je bil obsojen 21. marca 1911. pred celovsko poroto na dve leti težke ječe zaradi goljufije! Porotniki so bili takrat izrekli svoj krivdorek soglasno! Katoliški duhovnik je v družbi katoliškega duhovnika Weiβa izvalil dvema bankama v tujini 650.000 K. Knjiga, ki so jo krščanski socialci imunizirali in ki jo je spisal obsojeni Kayser, pa hoče dokazati, da je bil Kayser pošteni od nog do glave in žrtev — protozidarjev! Kayser, čigar sleparstvo je sodniško dognano, se v tej knjigi primerja — Jezusu Kristusu!! Pripoveduje namreč o izpovedi neke priče in nato je dejal sam pri sebi: »Pojdi, Pavel Anton (tako je krstno ime tega pošteniaka), odpusti možu, kakor je odpustil tvoj vzor, tvoj izveličar vsem, ki so ga žalili.« Takšna je morala krščanskih socialcev, takšno njihovo kristjanstvo, da jemljejo v zaščito predrznega sleparja!

— Konsumno društvo za Ljubljano in okolico r. z. z. o. z. vabi vse konsumente, da pristopijo kot člani. Vpisnina 1 K delež K 30. — Vpisuje se v prodajalnah in pri zaupnikih.

— Samomor profesorja Kralja. Včeraj ob pol desetih dopoldne se je ustrelil profesor Franc Kralj iz Spodnje Siške. Prejšnja leta je služboval po različnih ljubljanskih srednješolskih učiliščih, letos pa je upravljal tovarno gospe Burgerjeve, svoje svakinje. Vzrok samomora ni znan. Zapušča vdovo in štiri neprekrbljene otroke. Pri zadnjih občinskih volitvah

v Spodnji Šiški je bil izvoljen kot kandidat narodno napredne stranke v občinski odbor.

Električna cestna železnica v Šiško in na Vič. Poročali smo že, da se namerava zgraditi električna cestna železnica v Šiško in na Vič. Ob progi se bosta odcepili od sedaj obstoječe cestne železnice pri glavni pošti. Cestna železnica v Šiško bo vozila po Frana Josipa cesti in mimo Narodnega doma po Bleiweisovi cesti prilično do Kolizeja, kjer se napravi pod progo južne železnice podvoz v Šiško. Železnica na Vič bo vozila preko Šelenburgove ulice, Kongresnega trga, Vegove, Rimske in Tržaške ceste na Vič. Naprava teh dveh prog bo stala okroglo 700.000 kron.

Glavni vojaški naborniki na Kranjskem bodo: V Kočevju dne 2. in 3. marca, nabornikov 360; v Ribnici 4. in 5. marca, nabornikov 300; v Vel. Laščah 6. in 7. marca, nabornikov 244; v Žužemperku 9. marca, nabornikov 494; v Rudolfovem 11., 12. in 13. marca, nabornikov 466; v Trébnjem 14. marca, nabornikov 198; v Skofji Loki 16., 17. in 18. marca, nabornikov 455; v Kranju 20., 21. in 23. marca, nabornikov 430; v Trzinu 24. marca, nabornikov 108; v Radovljici 26., 27. in 28. marca, nabornikov 550; v Litiji 30., 31. marca in 1. aprila, nabornikov 498; v Višnji gori 3. in 4. aprila, nabornikov 313; v Črnomlju 6. aprila, nabornikov 194; v Metliki 8. aprila, nabornikov 184; v Mokronogu 15., 16. aprila, nabornikov 237; v Kostanjevici 18. aprila, nabornikov 197; v Krškem 20., 21. aprila, nabornikov 316; v Radečah 23. aprila, nabornikov 198; v Kamniku 25., 27. in 28. aprila, nabornikov 447; v Lukovici 29., 30. aprila, nabornikov 303; v Ljubljani 18., 20., 21., 22. aprila, nabornikov 665; v Vrhniki 24., 25. aprila, nabornikov 256; v Ljubljani 27., 28., 29., 30. aprila, nabornikov 694; v Postojni 24., 26. marca, nabornikov 257; v Senožečah 27. marca, nabornikov 100; v Vipavi 28., 30. marca, nabornikov 259; v Ilirski Bistrici 31. marca in 1. aprila, nabornikov 211; v Idriji 25., 27. aprila, nabornikov 310; v Logatcu 28. aprila, nabornikov 130; v Ložu 29. aprila, nabornikov 140; v Cerkljani 30. aprila, nabornikov 138. — Glavni nabornik za mesto Ljubljano se potemtakem vrši dne 18., 20., 21. in 22. aprila. Dne 18. aprila pride k naboru I. razred domačih, dne 20. aprila II. in III. razred domačih, dne 21. aprila I. razred tujih in dne 22. aprila II. in III. razred tujih nabornikov k naboru.

Prošnja. Pri vplačevanju nakaznic na glavni pošti dne 31. januarja dopoldne je neka stranka pomotoma vplačala 100 K premalo. Ker bi bil dotični uradnik hudo prizadet, če bi moral ta primankljaj utrpeti iz svojega, prosi dotično stranko, da blagovoli ta znesek izročiti pri blagajni glavne pošte.

Rožna dolina (obč. Vič-Glince). Na svečnicu popoldne se je vršil pod predsedstvom zdr. Celarca jako lep obiskani shod konsumentov v Rožni dolini pri Čelu. Govoril je s. Anton Kristan o važnosti organizacije konsumentov. V daljšem temeljitim govoru je pokazal na pomen gospodarskega združevanja ter obrazložil navzočim tozadevno delo kapitalizma. — Govorili so še razni sodrugi, ki so vzbudili navzoče na delo za pridobivanje novih članov v »Kons. društvo za Ljubljano in okolico: — »XI. (enajsta) društvena prodajalna se otvori še ta mesec v Rožni dolini — to je bil sklep in uspeh shoda v Rožni dolini. — **Le tako dalje!**

Kolesarsko društvo Stoga v Idriji priredi s sodelovanjem tamburaškega zbora Splošne mladinske zveze v soboto dne 7. februarja 1914 predpustno prireditev spojeno s koncertom in plesom v salonu g. Mici Sepetavec. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 30 vin., k plesu 60 vin. K obilni udeležbi vladno vabi odbor.

Nesreča. V Starem Trgu se je ponesrečil mlinar Stromberger. Zbijal je led okolo mlinskega kolesa. Kolo se je naenkrat zavrtilo in potegnilo posestnika s sabo. Domači so ga sicer rešili grozne smrti, dobil pa je težke poškodbe na glavi in zlomil obe nogi.

Požar. V okolici Svinca je pogorelo posestvo mizarkega mojstra Maksa Šinka. Kako je nastal ogenj, še ni znano. Škoda je velika in le delno pokrita z zavarovalnino.

Beti Nansen, sloveča tragedinja, igra glavno vlogo v krasni drami v 4 dejanjih »Sreča ubija« ali »Nesrečna ljubezen«, ki se pred-

vaja jutri v petek v kinematografu Ideal. — Danes zadnji dan sijajnega sproveda z dramo »S teme na svetlo«, v kateri igra glavno vlogo priljubljeni Valdemar Psylander. — V torek 10., »S fotografičnim aparatom na boljše.

Štajersko.

Štajerski deželni zbor. Korespondenčni urad »Austria« poroča: Pogajanja štajerskega namestnika grofa Claryja za delamožnost štajerskega deželnega zbora se razvijajo prav ugodno. Zlasti pogajanje s Slovenci je v dobrem teku. Upanje je zato, da bodo v kratkem pogajanja ugodno rešena in da bo mogoče že 10. februarja sklicati deželni zbor na tritedensko zasedanje. Namestnik se je odpeljal včeraj na Dunaj, da poroča grofu Stürgku o pogajanjih in o pogojih Slovencev. Slovenski deželni poslanci bi ugodili zasedanju v februarju, če ne pride na dnevni red ne povišanje doklad, ne davek na prirastek vrednosti. Poleg tega žele razpravo o lokalnih železnicah. Nemški naprednjaki bodo skoraj gotovo sprejeli te predloge.

Aretacija tajnika trgovske in obrtne zbornice. Iz Ljubna poročajo: Splošno pozornost zbujata tukaj aretacija tajnika pri trgovski in obrtni zbornici v Ljubnu, dr. Huberta Reischla. Baje je poneveril precejšnje vsote pri tej zbornici. Domnevalo, da je defraudacija v zvezi s konkurzom papirnice Gmeingrube, katere akcionar je bil dr. Reischl.

Drevo jo je ubilo. Iz Celja poročajo: V soboto je sekal posestnik Alojz Vazle v občini Šenčur v gozdu velik bor. Pomagala mu je njegova dekla 24letna Rozalija Čančerjeva. Drevo je bilo že močno podžagano in Vazle je skušal prevrniti drevo. Zaklical je večkrat dekli, naj gre proč, ker drevo noče pasti na ono stran, kakor je mislil Vazle. Dekla je res stekla, a je padla in v tem se je že zvrnilo najo drevo. Bila je takoj mrtva.

Težka nezgoda. Pri gradnji elektrarne na Fali pri Mariboru so v četrtek zvečer razstreljevali pečine z dinamitom. Deset strelcev se je izprožilo, enajsti ne, kar so pa delavci prezrli. Ko so delavci v nočnem šilhu delali blizu enajste luknje, kjer je bil še neizstreljen dinamit, se je naenkrat dinamit vžgal. Strel je ranil pet delavcev prav nevarno. Dva delavca sta prišla ob oči. Te dva so prepeljali v graško bolnišnico, eden je bil še toliko pri moči, da se je odpeljal sam, ostala dva sta ostala na Fali v delavskih barakah. Krivda na nezgodi zadene baje strelnega mojstra in je proti njemu že uvedena preiskava.

Koroško.

Kako je lep vojaški stan ... Pri vojaških vajah, ki jih je imel celovski pešpolk št. 17. v Glinjah pri Borovljah, sta zmiznili nekemu vojaku obe nogi. V brezupnem stanju so ga pripeljali v celovško bolnišnico. Menda bi se vojaške vaje lahko opravljale tudi še ob drugem času, ne pa ravno v takem strupenem mrazu. Mladi vojak bo najbrže ob obe nogi in potem bo dobil najbrže dovoljenje, da bo stal z lajno po cestah in prosjalčil in kazal ljudem vso človekoljubnost vojaške uprave.

Goriški deželni zbor.

V Gorici, 3. februarja.

Danes se je sešel na peto javno sejo goriški deželni zbor. Sejo je otvoril ob pol petih popoldne deželni glavar Faidutti. Spominjal se je pokojnega inženirja Josipa Chiozze, ki je bil več let deželni poslanec. Dalje poroča, da bo v septembru 1914 v Gorici vinska razstava in da je prevzel častno predsedstvo pripravilnega odbora namestnik princ Hohenlohe. S 1. januarjem se je otvoril v Gorici deželni urad za pospeševanje tujskega prometa. Vlada je pozvala deželni zbor, da naj reši kolonsko vprašanje. Zadeva se je izročila pravnemu in agrarnemu odseku z nalogo, da čim prej poroča o tem vprašanju.

V pokritje primanjkljaja pri proračunu za leto 1914 predlaga deželni odbor: **Privatni konsum vina naj se obdači po 8 K pri hektolitru; doklada na pivo naj se poviša od 4 na 8 K; do-**

klada pri hišno-zemeljskem davku naj se poviša od 20 na 40 odstotkov.

Deželni glavar odkazuje poročilo o volitvi poslancev iz 2. volilnega razreda veleposestva ponovno verifikacijskemu odseku z naročilom hitre rešitve. Proračun deželnega zaloga za l. 1914. se odkaže finančnemu odseku. Deželni zbor odobri izdatek 14.000 K, ki so ga dobili finančni organi kot nagrado l. 1911 pri pobiranju užitnine.

Poslanec Mikuž je vložil interpelacijo zoper otvoritev tolerančne hiše v Tolminu; poslanec Kovač interpelira za premetitve smodnišnice, ki je sedaj v bližini Ajdovčine; poslanec Dominko je interpeliral glede kozje reje.

Vladni zastopnik svetnik Rebek je odgovarjal na interpelacijo poslanca Rutarja glede ustavljenega dela pri uravnavi potoka Versa. Nato je dovolil deželni zbor različne podpore za javna dela, odklonil pa mnogo prošnje zasebnikov za podpore.

Čas prihodnje seje se naznani poslancem pismeno.

Goriško.

Burno zborovanje »Gospodarsko-kmečke zadruge za goriško okolico.« Preteklo nedeljo se je vršil v »Trgovskem domu« v Gorici javen kmečki shod, sklican od »Gospodarsko-kmečke zadruge za goriško okolico«, da zahteva obdačenje uvoza kmečkih pridelkov iz Italije in da se odpošlje na c. kr. vlado, deželnim in državnozbornim poslancem spomenico, v kateri se zahteva upoštevanje te zahteve. Čeravno se je izvedelo za ta shod še le zadnji trenotek, je vseeno zadostovalo, da se je tega shoda udeležilo tudi ogromno število goriškega delavstva, da s tem izrazi svojo nezadovoljnost nad početjem nekaterih izzivačev, ki stoje na čelu omenjene zadruge. Če bi bili ti gospodje le nekoliko bolj poučeni o zadrugištvu, bi iskali druge vire v korist svojih članov, ne da bi se dotaknili tega, za konsumente tako odloženega vprašanja, kakor je zaprtje mej ali pa povišanje carine na uvozne pridelke iz tujine. Zato pa ni prav nič čudnega, da je delavstvo odločno nastopilo proti tem mahinacijam Mermolje et Compania bella. Shod je potekel zelo razburjeno in razburjenje ni prihajalo samo od strani delavstva, ampak tudi od strani kmetov samih, ki so izražali svojo nezadovoljnost nad zahtevami »Gospodarske zadruge«, s katerimi so se pokazali njeni voditelji bolj vladne nego je vlada sama. Značilen je bil nastop gosp. deželnega in državnega poslanca Fona, ki se je zvezel za Mermoljeve težnje ter obljubil vso svojo pomoč; zato pa so ga navzoči pozdravili z ironičnim medklicom: »Živio doklada-na pivo«. Gosp. Fon se je tudi pridružil shodu v imenu goriških novostrujarjev. Ravno tako se je hotel pridružiti shodu ter zahtevam zadruge, gosp. dr. Karl Podgornik v imenu »Slovenskega političnega društva« v Gorici, ampak ni mogel povedati več kot ime društva katero je zastopal, ker ga je prekinil gosp. Mermolja, ne predsednik shoda, hoteč biti dosleden, češ, da shod nima političnega značaja. Nato se je gosp. dr. Podgornik — čeravno ves zelen od jeze — pridružil shodu in obljubil pomoč v imenu neodvisnih deželnih poslancev. Spomenico je pozdravljalo delavstvo z ironičnimi vzkliki in smehom, na kar se je shod, pravzaprav komedija, zaključil.

Nabrežina. Odbor nabrežinske podružnice »Vzajemnost« se vsem obiskovalcem plesnega venčka, ki je bil 1. februarja, najtopleje zahvaljuje. Prav tako tudi vsem onim, ki so preplačali vstopnino. Plesni venček je uspel sijajno, le prostori so bili premajhni.

Če se ne razume ...

potem nastanejo take klobasarije, kakor jih je prinesla »Edinost« 1. februarja, ki bi bile bolj umestne za 1. april.

Začnimo po vrsti: 1. Domišljavost je, če misli »Edinost«, da smo ji hoteli dajati nasvete — tako prijazni pa nismo! Rekli smo le, da bi bilo interesantno, posvetiti v njeno gospodarstvo. Njeno hvaležnost — hvaležno odklanjamo.

2. Domišljija je, če misli, da jo smatramo

»Tako — o?« Kaj pa si si pravzaprav mislil?

»To sem si mislil,« je nadaljeval Soumar, »ali te more zadovoljevati, ako oblečeš take-le cunje in se spomniš, kako drugače žive pri vas doma, kako drugače se oblačijo — in skratka vse drugače? Ali te more zadovoljevati ples na takemle gosposkem balu in z gosposkimi gosposkičami, če pomisliš, da tvoje sestre doma drgnejo pod, da —? Skratka jaz ne bi mogel, jaz ne bi mogel!«

Hanuš je zopet gledal Soumarja. Potem je znova skomizgnil in pristavil:

»To je bolezen! Doma vendar žive drugače in jaz zopet drugače. Doma niso študirali in sploh — sploh —«

»No, seveda!« je zamahnil Soumar z roko.

»Soumar,« je vzkliknil Hanuš, »po tvojem receptu bi morali vsi ljudje živeti, kakor davni njihovi predniki. Saj i predniki teh gosposkih ljudi — In če človek izhaja od opice, ergo —? In potem, čul, jaz v sebi preveč častim svoj »jaz« nego da bi se smatral majhnim pred kakim gosposkim človekom. Da, ko bi hotel, dokazal bi, da sem baš toliko, kakor tisti najvišji maliki, katerim se klanjajo ljudje. Nikdar nisem krčil hrbta!«

Soumar ni odgovoril. Toda Hanuš je na vsak način hotel govoriti ali pa se opravičiti, in je nadaljeval.

»Veš, Soumar, tu ste sploh vsi nepraktični ljudje. Za vse drugo se brigate, le za to ne, kar imate pred nosom. Zapirati se daste, življenje si pokončate — in konec: Bolne

kot absolutno merodajnost tiskarskih principa- lov, za kar se priznava. Lahko vprašamo: Ali znajo pri »Edinosti« slovensko? Nel »Zarja« je namreč psala, da je samo »Edinost« proti povišanju delavskih mezd (drugim je bila več posredovalnica), kar da znači, kakor odvisnost njene eksistence od teh par kronic. A zdaj gre pa priznava — zavito seve — to, čemur je po- prej nasprotovala. Pri »Edinosti« nam očitajo nelogičnost, ne da so razumeli.

3. Verujemo, da se ne brigajo (žurnalisti — kdo jih je pa sploh vprašal takrat?) za gospodarske razmere, temveč — kar je popolnoma logično, — za svoj kruh; drugo je samo visoka fraza. Saj žurnalisti še ne tvorijo podjetja čas- nika, kakor ne stavci tiskarne! Najmanj pa žur- nalist, ki svoje prepričanje vsak dan preobleče.

4. Pa je prišla z besedo na dan! Priznava, da njeno finančno stanje ni povoljno. Saj to je ravno — če drugi listi vztrajajo, kako bi ne ona — »Edinost« v starih hlačah? Priznava — toda ...

5. Nasprotovanje »Edinosti« glede delov- nega časa: Da je naglašala samo delovni čas pri stavkih strojih, potemtakem priznava opravičeno zahtevo skrajšanje istega za četrto ure pri ročnih stavkih. — Ker pa ona rada logično misli, potem recimo: Če se encemu skrajša de- lovni čas, naj se še drugemu. Tozadevno naše »priznanje« je pa le njena želja, ker ne razume, ali pa umeti noče! Njen recept: Da časopis lahko eksistira, je treba odreti stavce ... Jako značilno!

6. Po mnenju »Edinosti« naj torej slabše kvalificirani delavci — saj ti so v vsaki stroki! — ne pridejo nikdar do kruha, tudi časno ne. Moderna ideja! Saj ga gospodar lahko nastavi samo provizorično, četudi tega noče, ga da lahko v račun. Gospodarja torej ne zadene ni- kakršna izguba. Pri »Edinosti« se res ne spo- znajo pri nobeni točki!

7. Nismo prišli v nikako zadrego, to vidi samo ona. Kako znajo pri »Edinosti« dosledno in logično misliti, je že kar od sile. Torej kdo vzame učenca v uk — pomočnik ali gospodar? Menda vendar gospodar! Stiri leta mu dela zastoj, pa še ne sme reči, da se je pri gospodarju učil, temveč pri pomočniku N. N. — Gospodje, pamet! Res je, da v marsičem pomočnik po- maga učencu, a to je njegova dobra volja, dolžnost pa ne, ker mora gledati, da bo svoj denar zaslužil, sicer ima koncem tedna deficit. Tudi ne razdeljuje dela stavce, ampak gospo- dar ali pa faktor. Učenec — in dostikrat tudi pomočnik — morata delo tako izvršiti, kakor jima to reče, čeprav včasih manj razume kot pomočnik. Če je gospodar vreden, skrbi, da se fant priučil vseh potrebnih znanosti, saj mu zato vendar gara zastoj. A to ni vedno. Ako torej učenec nima prilike se priučiti vseh vrst dela, je to krivda gospodarjeva, ker je vršil učenec gospodarjevo voljo. To priznati, je pa — kaj ne — neprijetno ... Sicer je pa škoda se prerekat z njo, ki resnice ne spoštuje!

Zalostno je dovolj, da političen list priobči kar 100vrstno razpravo v svrhu zanikanja res- nice!

Se bolj žalostno pa je, če more tehnično vodstvo tiskarne zastopati — žurnalist, sicer bi »Edinost« takih neumnosti vendar ne priob- čevala.

Je pa pomenljivo za takega žurnalista, ki niti svojih bližnjih razmer ne pojmuje; če jili, je pa žalostno, da se v obrambo svojega ravna- nja poslužuje dejstev, ki ne odgovarjajo resnici!

Na takih žurnalističnih poročilih pač ni »Edinosti« čestitati — še manj pa njenim čita- teljem.

Za nas o tem basta. Ona pa naj le še naprej vpije: »Priznavajo«.

Tako je pri vas ...

Trst.

Veselica v Šklednju. Kovinarska podruž- nica v Šklednju priredi v soboto, 7. t. m. ob 8. zvečer veliko delavsko zabavo v restavraciji Riviera Odbor pripravlja vsakovrstne zabavne reči, da se bodo obiskovalci čim boljše imeli. Razum plesa bo urejen srečolov, poslovala bo šaljiva pošta in sploh bo poskrbljeno za obilo zabave. Tjo vabi odbor vse delavstvo, naj se udeleži te veselice v čim večjem številu. V predprodaji so vstopnice po 80 vinarjev, pri blagajni pa po 1 K.

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalje.)

Ponosen je bil na svojo zmago, ponosen misleč na Otilko, katere postava v plesni toa- leti mu je neprestano bila na mislih in ga ogre- vala.

In na starše se je spomnil. Na mater z lju- beznjio in hvaležnostjo, na očeta s ponosom. Predstavil si je svoje prihodnje stanovanje, ureditev svojega gospodarstva in materialno »bilje v kontrastu s pičlim kruhom šeststotin- docenture, s katero je sedaj živel. In če oče doslej še ne priznava,« si je mislil, »pa upo- gne in poniža ga to.« Precej pa ga je malo postalo sram, skomizgnil je in dejal: »Če pa ne, je to njegova stvar. Meni zadošča, če mu dokažem!«

Ta dokaz pa je videl v tem, da bo sedaj kournično materialno povrnil materi vso ljubezen v mladosti, da postane sestram in bratom do- brotnik, da bo njegova roka vedno do kraja — »no oče, vsaj sam v sebi priznate, da nisem izbral slabe poti v življenju. To bo prav- zaprav šele začetek vsega — saj sem prav- zaprav dospel šele do začetka.«

In v daljni življenjski perspektivi je videl po sladki siesti zakona nove znanstvene uspe- she, videl, kako neumorno koraka na vrhunc, vedno višje in višje: toda kotaka se ložje, brez

vseh tistih strašnih ovir, skozi katere se je do- slej boril in prosekaval.

Prišel je do hiše, kjer je stanoval. Pozvonil je. S Soumarjem sta imela skupno sobo. Pravzaprav je Soumar stanoval pri njem od božiča. Prišel je v bedo in Hanuš mu je ponudil za nekaj časa svojo sobo. Toda nista se raz- umevala in pripravljala sta se, da se poslovita drug od drugega.

Hanuš je pazno odprl sobo, tiho vstopil in prižgal svečo. Tu se je Soumar, ležeč na zofi, vzbudil. »A, ti si ...!« je ziniel zaspano. Potem je sedel.

Hanuš je med tem slegel zinnik, potem stopil k mizi v fraku, zlikani naprsnici, beli kravati in s cilindrom na glavi, katerega še se- daj ni odložil. Zadovoljen, samozavesten smeh- ljaj mu je igral okrog ust.

Soumar se je napeto zagledal vanj. Zakaš- ljaj je in naposled dejal:

»Hanuš, ali veš kaj si mislil?«

»No — kaj?«

»Kako čuden človek si, kako s se znal prilagoditi v vse življenske okolnosti, kako si se privlekel celo do habilitacije in sedaj te človek gleda v fraku in cilindru — kdo bi si te bil mogel pred leti takole predstavljati?«

»Kaj je čudovitega v tem?« se je posme- jal Hanuš in skomizgnil.

»Mogoče, da v tem ni nič čudnega,« je odgovoril Soumar, »toda meni se to vendar zdi čudno. Že včeraj sem si to mislil, ko sem te videl napravljati se na ples, na nisem ti ho- tel že naprej ležti v vest.«

4 dni! Navečja senzacija sedanosti! 4 dni!
S fotografičnim aparatom
na bojišču. Krvavi, strašni in uničujoči boji med Bolgari in Grki. — Posneto v vrstah bojujočih se armad.

Torek 10. Eno uro trajajoče predstave vsak dan ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9.

Kino Ideal

Nekaj glavnih prizorov: Infanterijskih krogelj strelj v prsi! — Strašne rane, ki jih povzročajo dum-dum krogelje. — Strelj v stegna. — Strelj v lakti. — Bajonetni ubodi. — Ranjenec ki ga je ranilo 8 delov granate. — Del lobanje odstreljen. — Pogreb mrtvih — Vojni grobovi. — Boj pri Džumaji. — Naskoki. — Šrapnelki ogenj. — Naskok kavalarije. — Artilerija strelja. Kako zadevajo šrapneli in granate. — Radi velikih nabavnih stroškov nekoliko znižane cene.

Zadnje vesti.

NIŽJEAVSTRIJSKI DEŽELNI ZBOR.

Socialno demokratični predlog za brezposelne.

Dunaj, 4. Danes se je sešel nižjeavstrijski deželni zbor. Socialno demokratični poslanci v deželnem zboru so stavili sledeči predlog: Deželni odbor se poblašča, da povrne onim občanom, ki bodo ustanovile zavaranje za brezposelne ali ki dovoljujejo brezposelnim prispevke iz občinske blagajne, ki nimajo značaja ubožne podpore, polovico svote porabljene v ta namen. V proračun za l. 1914 naj se vpostavi v ta namen 1 milijon kron. — V utemeljitvi tega predloga navajajo socialni demokratje zgled bavarskega deželnega zbora, ki je pred nekaj tedni dovolil občanom večji znesek v podporo brezposelnim.

OBSTRUKCIJA V TIROLSKEM DEŽELNEM ZBORU.

Incmost, 5. Na včerajšnji seji je italijanski poslanec Pinoli zahteval, naj se vsi nujni predlogi dobesedno prečitajo. Po daljši debati je bil predlog v poimenskem glasovanju odklonjen. Potem je zbornica razpravljala o predlogih, ki se tičejo fletinske železnice. Italijanski liberalni poslanci so zahtevali, naj se prevedejo izvajanja obeh predlagateljev. Nato je govoril poslanec Bertolini. Ob pol 2. popoldne se je prekinila seja. Ob 9. zvečer jo je deželni glavar zopet otvoril in Bertolini je nadaljeval svoj govor ter še govori.

STAVKA V ZDRAVŠČINI.

Gradiška, 5. V tovarni za svilo v Zdravščini so delavke stopile v stavko, ker jim je ravnateljstvo predpisalo globo, češ, da 2. februarja popoldne niso prišle na delo. Delavke so pri okrajnem glavarstvu izjavile, da na svečnico popoldne zato niso prišle na delo, ker je bil praznik.

GROF BOBRINSKI.

Lvov, 5. Višje deželno sodišče ni zahtevalo od ogrske vlade izročitve grofa Bobrinskega in je tudi ne bo zahtevalo. Grof Bobrinski, znan ruski nacionalist in član dume, je prišel v Marmaroš Siget, da pričja v ondotnem procesu proti Rusinom.

KAKO JE LEP VOJAŠKI STAN!

Trident, 5. Te dni sta imeli dve stotnji drugoga domobranskega strelskega polka vaje v okolici garnizije Strigno. Zaradi neugodnih snežnih razmer so vojaki hudo trpeli. Po vaji so dognali, da imajo 4 vojaki težke, 16 mož pa lahke ozeblin.

HRVATJE V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU

Budimpešta, 5. Včerajšnje seje poslanske zbornice so se hrvaški delegatje polnoštevilno udeležili. Ogrska opozicija ni prišla v zbornico. Na dnevnem redu je bila železničarska pragmatika. Poročala sta Dobieczyky in Jakabffy. Nato je podal Hrvat Hreljanović izjavo, v kateri pravi:

Hrvaške poslance je leta 1907. sprejeta železničarska službena pragmatika prisilila, da so zapustili ogrski državni zbor in sklenili, da se tako dolgo ne udeležijo njegovih sej, dokler ne bo popravljena kršitev državnega osnovnega zakona o pogodbi. Modremu spoznanju ministrskega predsednika (!) se lahko pripriče, da se je predložil nov zakonski načrt o službeni pragmatiki, iz katerega so odstranjene tiste jezikovne določbe, v katerih so hrvaški poslanci videli težko kršitev osnovnega zakona. Ta novi zakonski načrt sprejmejo hrvaško-slavonsko-dalmatinski poslanci za podlago specialne debate in se bodo zanaprej udeleževali razprav državnega zbora.

Grof Tisza je zelo pohvalil Hrvate, ker so priznali neomajno zvestobo državni zvezi med obema bratskima narcdoma, združenima s stoletno bojovito preteklostjo. Potem je očital opoziciji, da zopet ni prišla v zbornico in polemiziral z nekim govorom grofa Apponyija. Naglašal je važnost madjarskega uradnega jezika (no torej!), priznal pa je, da je opravičeno, če želi (!) občinstvo, da se more v občevanju z železnico posluževati materinskega jezika.

Šopke z je kritiziral določbe o plačah in napredovanju ter disciplinarne predpise, trgovinski minister Harkanyiga je pa potolažil, češ, da je načrt izvršen.

Nato je bil načrt v generalni in specialni debati sprejet. Tretje čitanje bo danes popoldne.

HRVATJE IN OPOZICIJA.

Budimpešta, 5. Hrvaški poslanec Hreljanović, ko je podal včeraj v poslanski zbornici izjavo Hrvatov, pravi: Hrvatje se ne pridružujejo stranki narodnega dela in ne bodo v vseh vprašanjih glasovali z vlado. V zadevah javne svobode simpatizirajo z opozicijo. To velja tudi za tiskovno reformo in za volilno pravico. (Te simpatije so zdaj zelo po ceni, ko sta obe reformi sprejeti.)

NEZGODA NA ŽELEZNICI.

Budimpešta, 5. Ravnateljstvo ogrskih državnih železnic naznanja: Iz Kamorne prihajajoči osebni vlak št. 17 je dohitel med postajama Mali-Turnwall in Buda-Or na odprti progi osebni vlak št. 19 in zavožil vanj. Trije potniki so bili težko ranjeni, pet potnikov je bilo lahko ranjenih. Vzrok nezgode je ta, da vlakovdja vlaka št. 17, vsled goste megle ni opazil signala, da naj se ustavi vlak.

ODSTAVLJEN ŽUPAN.

Reka, 5. Županijska oblast v Ogulinu je odstavila župana v Sušaku dr. Domazetovića. Pred petimi meseci je bil Domazetović zaradi bolezni na dopustu. Takrat je občinski blagajnik dejal nekaterim občinskim svetovalcem, da bo imel letošnji proračun 110.000 kron deficita. Ko se je župan vrnil, so pregledali proračun in dognali znaten primanjkljaj. Velika županija v Ogulinu je ukazala preiskavo, v kateri se je izkazalo, da je bilo 400.000 kron iz nekega posojila porabljenih za povsem druge namene, nego je bilo določeno. Županske posle vodi provizorični notar dr. Miletić.

V BLAZNOSTI.

Firenca, 5. Brezposelni časnikar Antonio Feretti se je v neki tukajšnji gostilni sprl s svojo ženo, pa je zadavil najmlajšega svojih otrok. Aretirali so ga, izkazalo se je pa, da je izvršil gróžno dejanje v napadu blaznosti. Feretti in njegova družina so v silni bedi.

AVTOMOBIL JE POVOZIL DVA POSLANCA

Berlin, 5. Včeraj popoldne je povozil avtomobil državna poslanca Hebla in Putza, člana centra. Oba poslanca so odpeljali v bolnišnico, kjer ležita v nezavesti.

POLOŽAJ NA PORTUGALSKEM.

Lizbona, 5. Od včeraj je vojaštvo po vojašnicah v pripravi. V torek se je razpočilo več bomb, ki so povzročile znatno škodo. Vojaštvo ostane tudi prihodnje dni konsignirano.

BERCHTOLD IN BALKAN.

Dunaj, 5. Oficiozna »Wr. Allg. Ztg.« pravi, da v tukašnjih političnih krogih ne verjamejo, da bi iz peterburških konferenc nastale nove zveze na Balkanu. Po razpadu balkanske zveze je verjetna le ena kombinacija, namreč srbsko-grška obrambna zveza proti Turčiji ali Bolgarski za slučaj kakšnega napada. Vesti o bolgarsko-turški zvezi se dementirajo iz Carigrada in iz Sofije enako energično. Prav tako oporekajo v Bukarešti vestem o rumunsko-grški zvezi. Vsekakor je gotovo, da povzroča vse omenjene zvezne kombinacije strah pred eventualnim turškim napadom na Grško in postanejo takoj brezpredmetne, če ne bo takega napada. Prav ta eventualnost, da se Porta vda evronskim sklepom v vprašanju otokov, je pa po miroljubnih zatrdilih turških državnikov zelo verjetna.

ALBANIJA IN OTOKI.

Dunaj, 5. V poučenih krogih zatrjujejo, da pada trozveza v Londonu izjavo, ki pritrjuje znanim angleškim predlogom glede na južno albansko mejo in na vprašanje otokov, in sicer z nekaterimi dodatki, ki se zde trozvezi potrebni. Objava v Carigradu se bo nanašala zlasti na to, da morajo otoki Kios, Mitlene in Castellorico po sklepu veseliti pripadati Grški. V vprašanju izpraznitve južne Albanije izkazujejo velesile Grški novo prijaznost, pričakujejo pa, da bo Grška hvaležna za to.

RAZMERJE MED NEMČIJO IN ANGLEŠKO.

Berlin, 4. Danes je razpravljajal proračunski odsek o razmerju Nemčije do Angleške in o vprašanju zračnega brodogoja. Državni tajnik v mornariškem uradu Tirpitz je povedal ob tej priliki, da ni mogoče prenehati za eno leto z gradnjo bojnih ladij, kakor so to želeli na Angleškem. Državni tajnik zunanjega urada Jagov je poročal o dobrem razmerju, ki vlada že nekaj časa med Nemčijo in Anglijo. K temu so zlasti pripomogli dogodki na Balkanu in konferenca v Londonu.

BOLGARSKA IN SRBIJA.

Sofija, 5. Vladni list »Echo de Bulgarie« označuje vesti iz Peterburga in Pariza, po katerih naj bi bila Bolgarska predlagala Srbiji zvezo na podlagi tega, da odstopi Srbija nekaj osvojenega ozemlja Bolgarski, za politično izsiljevanje. List pravi, da je Srbija vsled tega, ker je prelomila dano besedo, v taki situaciji, da bi rada odstopila od velikanskega plena nekaj ozemlja Bolgariji, samo da bi bila za ostalo ozemlje varna lastnica.

SRBSKA SKUPŠTINA.

Belgrad, 5. Določeno je bilo, da se srbska skupština po božičnih praznikih snide 4. februarja, torej včeraj. Odgodila se je pa še do 14. t. m.

UVOZ OROŽJA V MEHIKO.

Washington, 4. Predsednik Wilson bo razveljavil prepoved uvoza orožja v Mehiko.

Mehiko, 4. Ko so tukaj izvedeli o razveljavljeni prepovedi, je odpotovalo mnogo Amerikancev že ponoči.

REVOLUCIJA V PERU.

Novi Jork, 4. Iz Lime poročajo, da so vstajši napadli vladno palačo in vjeli predsednika republike Peru. Po zavzetju palače so se boji z vso silo nadaljevali. Ministrski predsednik in vojni minister Varela je ubit. Dr. Avgust Durand, prejšnji vodja vstajsev, je gospodar palače. Pravijo, da hoče sestaviti novo vlado.

Raznoterosti.

O eksploziji v rudniku »Achenbach« poročajo še: V pondeljek zjutraj so spravili na dan še tri rudarje, ki so bili 70 ur zakopani pod razvalinami. Vsi trije so zdravi. Popoldne so pokopali 22 žrtev eksplozije. Spreveda se je udeležila ogromna množica ljudstva. Po pet in pet krst je bilo naloženih na enem vozu, dva nadkopača so peljali na posebnem vozu. V sprevedu so nosili rudarji okolo sto zastav in 20 godb je spremljalo žrtev na zadnji poti. Ponesrečenec je pokopalo 12 katoliških in devet protestantskih duhovnikov. Vseh 22 rudarjev so položili v skupen grob, ki je tik skupnega groba žrtev katastrofe iz l. 1912. Takrat je uničila eksplozija življenje 51 rudarjem.

Odgovorni urednik Ethin Kristan.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico r. z. o. z. sprejme

poslovodkinjo ali poslovodjo

za eno svojih filijal. Ponudbe na načelstvo do 10. t. m. Na pozneje poslane ponudbe se ne bo oziralo.

Načelstvo.

Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo zimskega blaga, vseh vrst špecerjskega blaga, otroških obelk, nogavic, cevljev, srajc itd. po najnižji ceni. Toči se tudi v svoji lastni gostilni pristna bi-zeljska, dalmatinska in istrska vina. Pristni refosco in »Adria Perle«.

Vabi se toraj cenjene člane, da vse svoje potrebščine nabavljajo v svoem lastnem podjetju. Član lahko postane vsak. Delež znaša 20 kron.

Načelstvo.

Stavbena in gostilniška zadruga „Delavski dom“

registrovana zadruga z omejenim poroštvom v Trbovljah

vabi svoje člane na

redni občni zbor

ki se vrši v nedeljo dne 22. februarja 1914 ob 3. uri popoldne v prostorih „Delavskega doma“.

DNEVNI RED:

1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorništvu.
4. Sklepanje o prebitku.
5. Volitev treh članov v načelstvo.
6. Volitev treh članov v nadzorstvo in dva namestnika.
7. Raznoterosti.

Trbovlje, dne 3. februarja 1914.

Načelstvo.

Izkušen ključavničar

ki bi imel veselje izobraziti se v električni stroki se spreje v elektrani Josip Kogovšek-a nasled. v Idriji.

Mehanik

izprašan kurjač, ki govori nekoliko nemški, se išče za premogovnik. — Ponudbe pod »Samec« na upravništvo tega lista.

75.000 ur!

Vsled balkanske vojske sem priskrbel 75.000 komadov imit. srebrnih ur z izvršnim 36 ur tek. anker-remont. kolešjem na kamniti tekoči, ki so bili namenjeni za Turčijo, za smešno ceno prodajati:

- 1 komad K 3—
- 2 komada „570
- 5 komadov „1380

4 letno pismeno jamstvo.

Brez rizika. — Zamena dovoljena ali denar nazaj. — Razpošilja se po povzetju.

Centrala ur SIMON LUSTIG, Neu Sandez št. 57.

40 letni uspeh, ki ga potrjujejo na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 stekleničica velja 20 vin.

Naročila sprejema lekarna G. Piccoli, Ljubljana.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Francičkanska ul. 6

— registrovana zadruga z omejeno zavezo. —

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

za društva.

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

„SLAVIJA“

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI, ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovanske občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru je pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za izposoditve in nezapadljive Orožno podpirna banka „Slavija“ narečna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond nad K 58 milijonov jamči o za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenjskega oddelka K 2.733.740-70 Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 128.267.665 77. Vsa pojasnila daje ter cennike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vsakje sodaj le po domači avstrijski pragi
AVSTRO-AMERIKANA
Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro
najnovjši brzoparalci z dvema vrhincama, električno razsvetljavo,
brezličnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika prostora, da
dobi dovojni domače kruze z vino, svež kruh, postelje, kopej itd.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Trst-New-York, vsako soboto.
Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
Trst-Kanada, vsak mesec.
Vskovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 26.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svezca 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 8 odstotkov
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni roki so pri društvu najprimernejši in varnost vlog
najboljša, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najraje zaupa
svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Družinski kruh

iz pekarnе

„Konsumnega društva
za Ljubljano in okolico“

je najboljši in najcenejši.
Hlebi po 1.75 kg veljajo
samo 56 vin.

Dobi se v vseh prodajalnah
„Konsumnega društva za Ljub-
ljano in okolico“. — Člani,
segajte po njem!

Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev v Ljubljani

r. z. z. o. z.

se priporoča cenjenemu ob-
činstvu pri nabavi vsakovrst-
nega pohištva, ki ga izdeluje
v lastni, najmoderneje oprav-
ljeni tovarni na Glineah pri
:: Ljubljani. ::

Priporoča se tudi za vsa druga
v mizarstvo stroko spadajoča
:: dela. ::

Delo je vedno solidno,
točno in prav poceni.

Proračune se na zahtevo do-
pošlje brezplačno v najkraj-
:: šem času. ::

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom skupne seje nadzorstva in na-
čelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po **5¹/₂ 0** od dne vloge
do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 K.
Rezervni zaklad 8000 K. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 K 18 vin.

Pisarna društva v Špodnji Siški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski
nasip; v Siški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Trziču,
na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

Pekarna v Spod. Siški, Celovška cesta.

Nadzorstvo.

Načelstvo.